

การสัมมนาถกแถลงเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำหลักสูตร
ด้านการอนุรักษ์โบราณสถานสำหรับผู้ทำงานอนุรักษ์

(Workshop for the Development of Monument Conservation Curriculum for
Conservation Practitioners)

2-5 และ 16-18 พฤษภาคม พ.ศ. 2560

โรงแรม เดอะ คาวาลิ คาซ่า รีสอร์ท จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กำหนดการ

	2	3	4	5	16	17	18
ช่วงที่ 1: การสื่อคุณค่าของแหล่งโบราณสถานใน กระบวนการทำงานอนุรักษ์							
ก. การระบุคุณค่าของโบราณสถานเพื่อ การอนุรักษ์ที่ตรงประเด็น							
ข. การตรวจสอบสภาพก่อนการอนุรักษ์							
ค. การวางแผนอนุรักษ์และการตัดสินใจ							
ช่วงที่ 2: การปฏิบัติงานและการพัฒนาความ เข้าใจและทักษะของช่างอนุรักษ์ด้วยองค์ ความรู้จากสาขาอาชีพต่างๆ							
ก. วัสดุศาสตร์และการอนุรักษ์วัสดุดั้งเดิม							
ข. การพัฒนาทางวิชาชีพ							
ค. มาตรฐานกระบวนการทำงานอนุรักษ์							

กำหนดการ ช่วงที่ 1

วันที่ 2 พฤษภาคม 2560

เวลา	รายละเอียด	วิทยากร
09.00-10.00	พิธีเปิด และการบรรยายพิเศษ	ฯพณฯ ท่าน วีระ โรจน์พจนรัตน์
10.00-10.30	สรุปข้อเสนอแนะจากการประชุมสัมมนานานาชาติ (19-21 ตุลาคม)	คุณสิริกิติยา มหิตล เจนเช่น มนทกานต์ ส. กิตติไพศาลศิลป์
10.30-11.00	แผนแม่บทโครงการอนุรักษ์และพัฒนา นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา	อธิบดี อนันต์ ชูโชติ
11.00-11.15	พักทานอาหารว่าง	
----- การระบุคุณค่าของโบราณสถานเพื่อการอนุรักษ์ที่ตรงประเด็น -----		
11.15-12.15	ความหมายของโบราณสถานและการอนุรักษ์บน พื้นฐานของคุณค่า (Value-based Approach to Heritage Conservation)	ดร. ยงธนิศร์ พิมลเสถียร
12.15-13.15	พักทานอาหารกลางวัน	
13.15-14.15	กรณีศึกษาต่างประเทศ และกรณีศึกษาจากโครงการ อนุรักษ์ของสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์	ดร. ยงธนิศร์ พิมลเสถียร มณฑิรา อุณาภูล
14.15-15.00	แนวทางการอนุรักษ์โบราณสถานของไทย จาก ระเบียบกรมศิลปากร พ.ศ.๒๕๒๘ ถึงกฎบัตรประเทศไทย ไทยว่าด้วยการบริหารจัดการแหล่งมรดกวัฒนธรรม	ดร. วสุ โปษยะนันท์
15.00-15.15	พักทานอาหารว่าง	
15.15-16.15	เกริ่นนำ: การพัฒนาค่าแกลงความสำคัญ (Statement of Significance) และการระบุคุณลักษณะต่างๆ (attributes)	มณฑิรา อุณาภูล
16.15-17.00	แนะนำแหล่งกรณีศึกษา (วัดภูเขาทอง) พร้อมเริ่มแบ่งกลุ่มตามสาขาอาชีพ อาทิ ผู้ควบคุมโครงการ นักประวัติศาสตร์ศิลป์ นักโบราณคดี สถาปนิก วิศวกร นักวิทยาศาสตร์ นักสังคมศาสตร์และชุมชน	ประทีป เพ็งตะโก จมร ปรปักษ์ประลัย ภัทราวดี ดีสมโชค ทรงยศ วงศ์ประพฤฒิดี ธนภูมิ อັตตฤทธิ

วันที่ 3 พฤษภาคม 2560

เวลา	รายละเอียด	วิทยากร
09.00-10.00	การพิสูจน์คุณค่าทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีและสถาปัตยกรรม (รูปแบบ) ของโบราณสถาน: ขั้นตอนการบันทึกและวิเคราะห์หลักฐาน	ศ. ดร. ศักดิ์ชัย สายสิงห์
10.00-11.00	การพิสูจน์คุณค่าทางสังคม และประเด็นต่างๆและวิธีการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นในระดับการตัดสินใจอนุรักษ์แหล่งโบราณสถาน	ดร. ยงธนิศร์ พิมลเสถียร
11.00-11.15	พักทานอาหารว่าง	
----- การตรวจสอบสภาพก่อนการอนุรักษ์ -----		
11.15-12.15	อภิธานภาพ (Visual Glossaries): การสังเกตลักษณะการเสื่อมสภาพของวัสดุก่อสร้างประวัติศาสตร์ (Deterioration patterns – กรณีของอิฐและปูนขาว)	มันัญญา วาจกวีศุทธิ์ อลงกรณ์ แสงนิกร อภิชาติ สุวรรณ
12.15-13.15	พักทานอาหารกลางวัน	
13.15-14.15	การตรวจสอบสภาพของโบราณสถาน: ตัวอย่างขั้นตอนและวิธีการทำแผนผังบริเวณเสื่อมสภาพจากโครงการอนุรักษ์เมืองพุกามโดยองค์การยูเนสโก - การทำแผนผังสภาพโครงสร้าง: S-Card - การทำแผนผังสภาพพื้นผิวและงานประดับตกแต่ง: D-Card	มณฑิรา อุณากุล
14.15-15.30	กระบวนการวิเคราะห์วัสดุประวัติศาสตร์ด้วยวิธีทางวิทยาศาสตร์สำหรับงานอนุรักษ์	ดร. นवलักษณ์ วัสสันตชาติ
15.30-15.45	พักทานอาหารว่าง	
15.45-17.30	กิจกรรมกลุ่มอาชีพ ณ แหล่งกรณีศึกษา (วัดภูเขาทอง) - สืบหาแหล่งและพูดคุยกับชุมชนโดยรอบ - ระบุคุณค่าและคุณลักษณะเพื่อร่างค่าแกลงความสำคัญบนพื้นฐานของบันทึกทางประวัติศาสตร์ - ทำแผนผังบริเวณเสื่อมสภาพของแหล่งโบราณสถานเพื่อประกอบการพิจารณา	ช่วงที่ 1/2: รวบรวมข้อมูลและBrainstorm แบ่งกลุ่มตามสาขาอาชีพ

วันที่ 4 พฤษภาคม 2560

เวลา	รายละเอียด	วิทยากร
08.30-10.30	<p>กิจกรรมกลุ่มอาชีพ ณ แหล่งกรณีศึกษา (วัดภูเขาทอง)</p> <ul style="list-style-type: none"> - สรุปลำดับความสำคัญ (ชี้ให้เห็นคุณค่าและคุณลักษณะต่างๆ รวมถึงคุณค่าทางสังคมต่อคนท้องถิ่น) - ท้าวมุมมองแต่ละสาขาอาชีพว่าควรมีวิธีการอนุรักษ์แหล่งกรณีศึกษาอย่างไร 	ช่วงที่ 2/2: วิเคราะห์ข้อมูล
10.30-10.45	พักรับประทานอาหารว่าง	
10.45-12.00	เรียบเรียงข้อมูลนำเสนอ (กิจกรรมกลุ่มในห้องประชุม)	
12.00-13.00	พักรับประทานอาหารกลางวัน	
13.00-14.30	<p>นำเสนอผลงานกลุ่มอาชีพ: คำแถลงความสำคัญ (Statement of Significance: SOS)</p> <p>* (ต่อเนื่อง) แบ่งกลุ่มแบบรวมสหสาขาวิชาชีพ เพื่อกิจกรรมอภิปรายต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - แผนการอนุรักษ์แหล่งกรณีศึกษา (วันที่ 5 พ.ค.) - มาตรฐานกระบวนการทำงานอนุรักษ์ (วันที่ 18 พ.ค.) 	
14.30-14.45	พักรับประทานอาหารว่าง	
----- การวางแผนอนุรักษ์และการตัดสินใจ -----		
14.45-15.30	เกริ่นนำ: การตัดสินใจดำเนินการอนุรักษ์เพื่อรักษาคุณค่าและแก้ไขที่เหตุของความเสื่อมสภาพ และกรณีศึกษา	ดร. วสุ โปษะนันทน์ มณฑิรา อุณาภูล
15.30-16.30	หลักการปฏิบัติในการใช้วัสดุและเทคนิคดั้งเดิม: กรณีศึกษาในและต่างประเทศ	ดร. นवलักษณ์ วัสนันตชาติ มัญญา วาจกวิศุทธิ์

วันที่ 5 พฤษภาคม 2560

เวลา	รายละเอียด	วิทยากร
09.00-10.00	หลักการปฏิบัติด้านภูมิสถาปัตยกรรมในงานอนุรักษ์ โบราณสถาน: บทบาทนอกเหนือจากการปรับปรุงภูมิทัศน์	วิโรภาส วงศ์จตุรภัทร ดร. พรธรรม ธรรมวิมล
10.00-11.00	หลักการปฏิบัติทางวิศวกรรมในงานอนุรักษ์โบราณสถาน (รวมถึงการเสริมความมั่นคงแก่โครงสร้างโบราณสถาน)	กิตติพันธ์ พานสุวรรณ ดร. นคร ภู่วโรดม
11.00-11.15	พักทานอาหารว่าง	
11.15-12.00	อภิปรายร่วม: เมื่อใดจึงควรใช้วัสดุสมัยใหม่ และเมื่อใดจึง ควรสร้างใหม่	ดร. วรุ โปษยะนันท์ (นำ อภิปราย)
12.00-13.00	พักทานอาหารกลางวัน	
13.00-13.30	เกริ่นนำการประชุมกลุ่ม	ศ. ดร. ศักดิ์ชัย สายสิงห์
13.30-15.00	ประชุมกลุ่ม: สรุปแผนการอนุรักษ์แหล่งกรณีศึกษาวัด ภูเขาทอง	แบ่งกลุ่มแบบรวมสหสาขา วิชาชีพ * ในแต่ละกลุ่มต้องมีนัก โบราณคดี นักประวัติศาสตร์ ศิลป์ สถาปนิก/ภูมิสถาปนิก วิศวกร นักวิทยาศาสตร์อนุรักษ์ ช่าง และผู้วางแผน/ควบคุมงาน
15.00-15.15	พักทานอาหารว่าง	
15.15-17.00	นำเสนอผลการประชุมกลุ่ม	
17.00	ผู้เข้าร่วมการสัมมนาเดินทางกลับ	

กำหนดการ ช่วงที่ 2

วันที่ 16 พฤษภาคม 2560

เวลา	รายละเอียด	วิทยากร
----- วัสดุศาสตร์และการอนุรักษ์วัสดุตั้งเดิม -----		
08.45-09.30	อิฐโบราณ: (การบรรยายและอภิปราย) วิธีการศึกษาวิจัยและการนำผลมาใช้ประโยชน์	มนัชญา วาจกวิศิษฐ์ เพียว เข็มนาค
09.30-10.30	ปูนโบราณ: (การบรรยายและอภิปราย) วิธีการศึกษาวิจัยและการนำผลมาใช้ประโยชน์ - มุมมองทางวิทยาศาสตร์ด้านคุณสมบัติของปูน - กรณีศึกษาการใช้งานจริงจากการวิจัยปูนโบราณภาคเหนือ	ดร. นवलักษณ์ วัสสันตชาติ สรารุช รูปิน
10.30-10.45	พักทานอาหารว่าง	
10.45-11.30	การดูแลรักษา: การทำความสะอาดพื้นผิวเดิมของอิฐปูนก่อ/ฉาบ และปูนปั้น: - วิธีการทำความสะอาดที่ทำกันมา: การเผือก/ถากอิฐ - เทคนิคสมัยใหม่จากต่างประเทศ (น้ำ / น้ำมันหอมระเหย) - อภิปรายข้อดี ข้อเสีย และการนำมาใช้ในกรณีต่างๆ	เสนห์ มหาผล โสภิต ปัญญาชั้น
11.30-12.15	เล่าประสบการณ์การทำงานที่วัดราชบูรณะกับทีมเยอรมัน และที่วัดไชยวัฒนารามกับทีม WMF: ความแตกต่างในวิธีการทำงานและสิ่งที่น่าสนใจมาปฏิบัติ	ช่างซ้อย ช่างมาลี ช่างเจต และทีม ปริตตา เฉลิมเผ่า กอนันตกุล (สัมภาษณ์)
12.15-13.15	พักทานอาหารกลางวัน	
13.15-15.15	ปูนปั้นเพื่องานอนุรักษ์ - การรักษาความยึดติดของวัสดุ - ปูนโบราณสูตรน้ำอ้อยและมาตรฐานการเลือกวัสดุผสม - การใช้ปูนซ่อมแซมงานจิตรกรรมและงานลงรักปิดทอง	จุมภฏ ตรีศิริ สมักร ทองสันต์ ผสม นาระต๊ะ มนัชญา วาจกวิศิษฐ์ (แนะนำผู้บรรยาย)
15.15-15.30	พักทานอาหารว่าง	
15.30-16.30	รายงานผลการสำรวจสถานการณ์การทำงานของช่างปูนที่บูรณะโบราณสถานในอยุธยา	ดร. ปริตตา เฉลิมเผ่า กอนันตกุล
16.30-17.00	เกริ่นนำ: กิจกรรมการลงพื้นที่ดูแหล่งผลิตอิฐ-ปูน และดูการทำงานของช่าง	มนทกานต์ กิตติไพศาลศิลป์

วันที่ 17 พฤษภาคม 2560

เวลา	รายละเอียด	วิทยากร
08.00-12.30	<p>ลงพื้นที่</p> <p>1. แหล่งผลิตอิฐและปูนขาว: ชมสาธิตการผลิตอิฐและปูน การผสมปูนเพื่อก่อฉาบและปั้น</p> <p>2. แหล่งที่ช่างกำลังซ่อมแซม: การซ่อมแบบต่างๆ เช่น การทดแทนอิฐ ปูนก่อและปูนฉาบที่เสื่อมสภาพ การจับขอบ การซ่อมแนวอิฐ และการอุดปูนสอ ฯลฯ</p>	<p>ทรงยศ วงศ์ประพฤติกิติ ภัทราวดี ดีสมโชค ทีมช่างกรมศิลปากร</p> <p>* อาหารว่างระหว่างเดินทาง</p>
12.30-13.30	พักทานอาหารกลางวัน	
----- มาตรฐานกระบวนการทำงานอนุรักษ์ -----		
13.30-14.30	<p>SWOT Analysis: มาตรฐานกระบวนการทำงานของกรมศิลปากร (Standard Operating Procedure)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การประเมินคุณค่าและระบุคุณลักษณะ - การตรวจสอบสภาพโบราณสถาน - แผนโครงการอนุรักษ์ - TOR สำหรับผู้รับเหมา - BOQ และการประเมินราคา - การควบคุมงาน 	กิตติพันธ์ พานสุวรรณ
14.30-15.00	ประชุมกลุ่ม: จากมาตรฐานกระบวนการสู่การปฏิบัติ – ควรปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานใด และอย่างไร	ดร. ยงธนิศร์ พิมลเสถียร (เกริ่นนำการประชุม)
15.00-15.15	พักทานอาหารว่าง	
15.15-16.15	นำเสนอผลการประชุมกลุ่ม	ดร. ยงธนิศร์ พิมลเสถียร (นำอภิปราย)
16.15-17.00	อภิปรายร่วม เพื่อสรุปข้อแนะนำด้านมาตรฐานกระบวนการทำงานและการตัดสินใจในโครงการอนุรักษ์บนพื้นฐานของค่าแถลงความสำคัญ	กิตติพันธ์ พานสุวรรณ ดร. ยงธนิศร์ พิมลเสถียร (ร่วมนำอภิปราย)

วันที่ 18 พฤษภาคม 2560

เวลา	รายละเอียด	วิทยากร
09.00-10.00	สรุปการลงพื้นที่: ข้อมูลที่ได้ แนวคิดและข้อคิดเห็นของผู้ร่วมลงพื้นที่ และเกริ่นนำการประชุมกลุ่ม	มณฑิรา อุณากุล (นำอภิปราย)
----- การพัฒนาทางวิชาชีพ -----		
10.00-11.00	อภิปรายกลุ่ม: หลักสูตรพัฒนาฝีมือช่างอิฐ-ปูนในงานอนุรักษ์โบราณสถานควรเป็นอย่างไร <ul style="list-style-type: none"> - จุดประสงค์การเรียนรู้ - องค์ความรู้หลัก - ทักษะฝีมือที่จำเป็น - วิธีการสอน 	
11.00-11.15	พักทานอาหารว่าง	
11.15-12.30	นำเสนอผลการประชุมกลุ่ม	
12.30-13.30	พักทานอาหารกลางวัน	
13.30-15.00	อภิปรายร่วม เพื่อสรุปแนวทางหลักสูตรพัฒนาฝีมือช่างอิฐ-ปูนในงานอนุรักษ์โบราณสถาน	มนัชญา วาจกวีคุทธิ ดร. สรวุฑ รูปิน (นำอภิปราย)
15.00-15.15	พักทานอาหารว่าง	
15.15-16.00	ผู้เข้าร่วมสะท้อนมุมมองที่ได้จากการสัมมนาในแต่ละสาขาวิชาชีพ	มณฑิรา อุณากุล (นำอภิปราย)
16.00-17.00	พิธีมอบประกาศนียบัตร และกล่าวปิดการสัมมนา	ท่านอธิบดี
17.00	ผู้เข้าร่วมการสัมมนาเดินทางกลับ	